

ชื่อวิจัย : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฤดูกาลกับอุบัติการณ์ของโรคกลาก (*Tinea corporis*) และโรคเกลื้อน (*Pityriasis versicolor*) ที่เข้ารับบริการแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลโรคผิวหนังเขตร้อนภาคใต้ จังหวัดตรัง (พ.ศ. 2566-2568)

ผู้วิจัย : นายอภิรักษ์ ตัวไข นางสาวกมน ดำรงคนภัทร์ และ นางสาวญาตา พลประสิทธิ์

ปี : 2569

บทคัดย่อ

บทนำ : โรคกลาก (*Tinea corporis*) และโรคเกลื้อน (*Pityriasis versicolor*) เป็นโรคติดเชื้อราผิวหนังชั้นตื้นที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขสำคัญในเขตร้อนชื้น แม้เชื่อกันว่าสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการเกิดโรค แต่งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับฤดูกาลในบริบทภาคใต้ของประเทศไทยยังมีอยู่อย่างจำกัด

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาจำนวนผู้ป่วยรายใหม่ที่ได้รับการวินิจฉัยครั้งแรกของโรคกลากและโรคเกลื้อนรวมทั้งแนวโน้มรายเดือนและรายปีในช่วง พ.ศ. 2566–2568 ที่เข้ารับบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลโรคผิวหนังเขตร้อนภาคใต้ จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย : การศึกษาย้อนหลังเชิงวิเคราะห์ (Retrospective Analytic Study) รวบรวมข้อมูลเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ป่วยนอกรายใหม่ที่ได้รับการวินิจฉัยครั้งแรก ณ โรงพยาบาลโรคผิวหนังเขตร้อนภาคใต้ จังหวัดตรัง ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2566 ถึง 31 ธันวาคม 2568 จำนวน 2,813 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Multiple Logistic Regression)

ผลการวิจัย : ผู้ป่วยทั้งหมด 2,813 ราย เป็นโรคกลาก 2,054 ราย (ร้อยละ 73.02) และโรคเกลื้อน 759 ราย (ร้อยละ 26.98) คิดเป็นอัตราส่วน 2.71 ต่อ 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.91) ผู้ป่วยโรคกลากพบสูงสุดในกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 31.74) เชื้อเด่นที่เพาะขึ้นคือ *Trichophyton rubrum* (ร้อยละ 69.27) ขณะที่โรคเกลื้อนพบสูงสุดในกลุ่มอายุ 31–45 ปี (ร้อยละ 29.64) แนวโน้มผู้ป่วยรายใหม่ลดลงต่อเนื่องจาก 1,171 ราย ในปี 2566 เหลือ 763 รายในปี 2568 แม้จำนวนผู้ป่วยสะสมจะพบในฤดูฝน (ร้อยละ 67.94) มากกว่าฤดูร้อน (ร้อยละ 32.06) แต่เมื่อปรับตามระยะเวลาฤดูกาล พบว่าจำนวนเฉลี่ยต่อเดือนระหว่างฤดูร้อน (75 ราย/เดือน) และฤดูฝน (79 ราย/เดือน) ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพหุคูณพบว่า ฤดูกาลไม่มีความสัมพันธ์กับโรคเกลื้อนเทียบกับโรคกลากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Adjusted OR = 1.03, 95% CI: 0.83–1.27, $p = 0.730$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโรคเกลื้อน เมื่อเทียบกับโรคกลากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ เพศชาย (Adjusted OR = 2.38, 95% CI: 1.93–2.94), กลุ่มอายุ 16–59 ปี, อาการผื่นสีขาวหรือด่าง (Adjusted OR = 13.82, 95% CI: 10.85–17.60) และการระบุว่าเหื่อเกี่ยวข้องกับอาการ (Adjusted OR = 7.68, 95% CI: 5.52–10.68) ในขณะ

ที่ประวัติสัมผัสสัตว์เลี้ยง (Adjusted OR = 0.09), ความชื้นอับชื้น/สัมผัสน้ำ (Adjusted OR = 0.04), การเคยรักษาหรือ
ซื้อยาใช้เองมาก่อน, อาการคัน (Adjusted OR = 0.46), ผื่นแดง (Adjusted OR = 0.55) และมีขุย (Adjusted OR =
0.68) มีความสัมพันธ์กับโรคกลาก

สรุปและข้อเสนอแนะ: สภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นต่อเนื่องตลอดทั้งปีของภาคใต้ เอื้อต่อการเกิดโรคเชื้อราผิวหนังได้
สม่ำเสมอในทุกฤดูกาล หน่วยงานบริการสุขภาพควรส่งเสริมสุขศึกษาเชิงรุกที่จำเพาะต่อกลุ่มเสี่ยง ได้แก่
การลดความอับชื้นจากเหงื่อในกลุ่มวัยทำงานชาย และการดูแลสุขอนามัยและการสัมผัสสัตว์เลี้ยง

คำสำคัญ: โรคกลาก, โรคเกลื้อน, ฤดูกาล, การถดถอยโลจิสติกพหุคูณ, โรงพยาบาลโรคผิวหนังเขตร้อนภาคใต้ จังหวัด
ตรัง

Abstract

Introduction: Tinea corporis and Pityriasis versicolor are superficial fungal skin infections that pose significant public health challenges in tropical regions. Although climatic conditions are believed to influence the occurrence of these diseases, empirical research analyzing their relationship with seasonality in the context of southern Thailand remains limited.

Objectives: To study the number of newly diagnosed cases of Tinea corporis and Pityriasis versicolor—including monthly and annual trends—among patients visiting the outpatient department of the Southern Tropical Dermatology Hospital in Trang Province between 2023 and 2025.

Methodology: A retrospective analytical study. (Retrospective Analytic Study) Data were collected from the electronic medical records of 2,813 new outpatients newly diagnosed at the Southern Tropical Dermatology Hospital, Trang Province, between January 1, 2023, and December 31, 2025. Data were analyzed using descriptive statistics, the Chi-square test, and multiple logistic regression.

Results: Among the 2,813 patients, 2,054 (73.02%) had dermatophytosis (ringworm) and 759 (26.98%) had pityriasis versicolor, representing a ratio of 2.71:1. The majority were male (56.91%). Dermatophytosis was most prevalent in the age group of 60 years and older (31.74%),

with *Trichophyton rubrum* being the predominant cultured pathogen (69.27%). Conversely, pityriasis versicolor was most common in the 31–45 age group (29.64%). The number of new cases showed a continuous decline from 1,171 in 2023 to 763 in 2025. Although the cumulative number of cases was higher during the rainy season (67.94%) than in the summer (32.06%), when adjusted for seasonal duration... It was found that the average monthly number of cases during the summer (75 cases/month) and the rainy season (79 cases/month) did not differ significantly. Multiple logistic regression analysis revealed no statistically significant association between the season and *pityriasis versicolor* compared to *tinea corporis* (Adjusted OR = 1.03, 95% CI: 0.83–1.27, $p = 0.730$). Factors significantly associated ($p < 0.05$) with *pityriasis versicolor* (compared to *tinea corporis*) included male gender (Adjusted OR = 2.38, 95% CI: 1.93–2.94), the 16–59 age group, the presence of white or hypopigmented patches (Adjusted OR = 13.82, 95% CI: 10.85–17.60), and an association between symptoms and sweating (Adjusted OR = 7.68, 95% CI: 5.52–10.68). Conversely, a history of contact with pets (Adjusted OR = 0.09), exposure to humidity or water (Adjusted OR = 0.04), prior treatment or self-medication, itching (Adjusted OR = 0.46), erythematous rash (Adjusted OR = 0.55), and scaling (Adjusted OR = 0.68) were associated with *tinea corporis*.

Recommendations: The consistently hot and humid climate of Southern Thailand facilitates the occurrence of cutaneous fungal infections throughout all seasons. Healthcare agencies should promote proactive health education tailored to high-risk groups, specifically focusing on reducing sweat-induced dampness among working-age men, as well as hygiene practices and interactions with pets.

Keywords: Tinea corporis, Tinea versicolor, seasonality, multiple logistic regression, Southern Regional Hospital of Tropical Dermatology -Trang province